

DESTEKLEME BÜLTENİ

2018

TARIMSAL DESTEKLER

GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI

- Tarımsal destekler verimlilik, kalite ve kırsal kalkınmayı esas alacak şekilde yeniden düzenledi.
- Tarıma sağlanan destek miktarı 2018 yılında 14.5 Milyar TL'ye çıkarıldı.
- 2003-2017 döneminde çiftçilerimize 103 Milyar TL nakit destek verildi.
- Çiftçimizin refah düzeyini artırmak, küresel rekabette daha fazla söz sahibi olmak ve gelecek kuşaklara ambarları dolu bir Türkiye bırakmak için Milli Tarım Projesi hayata geçirildi. Projenin en önemli iki ayağı "Havza Bazlı Destekleme Modeli" ve "Hayvancılıkta Yerli Üretimi Destekleme Modeli" dir.

BİTKİSEL ÜRETİMDE HAVZA BAZLI DESTEKLEME MODELİ

- Tarımsal faaliyet yapılan her ilçe, bir tarım havzası olarak kabul edilerek 941 tarım havzası belirlendi.
- Arz açığı bulunan, stratejik açıdan önemli, insan sağlığı ve beslenmesi, hayvan sağlığı ve beslemesi için önem arz eden 21 ürün belirlenmiş, ekolojik ve ekonomik olarak hangi havzalarda destekleneceği belirlendi.

BİTKİSEL ÜRETİM DESTEKLERİ

ALAN BAZLI DESTEKLER

MAZOT, GÜBRE DESTEĞİ

- Gübrede % 18, yemde % 8 olan KDV oranı yasal düzenleme ile sıfırlandı.
- Milli Tarım Projesi ile Havza Bazlı Destekleme Modeli kapsamında havzasında desteklenen ürünleri yetiştiren üreticilerimizin kullandığı mazotun yarısı (% 50) destek olarak verilmeye başlandı.
- 2003-2017 döneminde toplam 8,2 Milyar TL mazot desteği ödemesi yapıldı.
- 2005-2017 döneminde toplam 6,7 Milyar TL gübre desteği ödemesi yapıldı.
- 2009-2017 yılları arasında 642,3 Milyon TL toprak analizi desteği verildi.

Ürünler	Mazot (TL/da)	Gübre (TL/da)	Toplam Destek (TL/da)
Buğday, Arpa, Çavdar, Yulaf, Triticale	15	4	19
Çeltik, Pamuk	40	4	44
Nohut, Mercimek, Kuru Fasulye	14	4	18
Aspir	12	4	16
Yağlık Ayçiçeği, Soya Fasulyesi, Dane Mısır, Patates	19	4	23
Kanola (Kolza), Fındık, Yem Bitkileri, Yaş Çay, Soğan, Diğer Ürünler	10	4	14
Nadas	6	-	6

- Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli kapsamında desteklenen; yağlık ayçiçeği, kütlü pamuk, soya fasulyesi, kanola, aspir, dane mısır, buğday, arpa, çavdar, yulaf, tritikale, çeltik, kuru fasulye, mercimek, nohut, çay, fındık, yem bitkileri, patates ve kuru soğan ürünlerinin dışında kalan diğer bütün ürünlere, "Diğer Ürünler" kategorisinde belirtilen miktar kadar Mazot ve Gübre Destekleme ödemesi yapılır.
- Mazot fiyatlarında artış olması durumunda yukarıda belirtilen mazot destekleme birim fiyatları, 1/1/2018- 31/12/2018 tarihleri arasında günlük mazot fiyat artış oranları ortalaması kadar oranda Maliye Bakanlığının uygun görüşü ile artırılarak uygulanır.
- Toprak Analizi Desteği, asgari 50 dekar ve üzeri tarım arazilerinde, her 50 da araziye kadar bir analiz için Bakanlıkça yetkilendirilmiş Toprak Analiz Laboratuvarlarına analiz basma 40 TL olarak yapılır.
- Bitkisel Üretim Yapan Küçük Aile İşletmelerinin Desteklenmesi uygulamalarında dekara 100 TL ödenir.

FINDIK DESTEĞİ

- 2009-2014 yılları arasında fındık üreticilerine toplam 4,4 milyar TL alan bazlı gelir desteği ve 3,8 milyon TL telafi edici ödeme desteği verildi.
- 2015 yılında Tokat ve Bolu illerinin fındık üretimine izin verilen iller kapsamına alınmasından sonra 16 il ve 123 ilçede 170 TL/da olmak üzere 391bin üreticiye toplam 836,9 milyon TL alan bazlı gelir desteği ödemesi yapıldı.
- 2016 yılı ürünü için 170 TL/da olmak üzere 16 ilde 390 bin üreticiye toplam 832,3 milyon TL alan bazlı gelir desteği ödemesi yapıldı. Ödemeler devam etmektedir.
- 2017 yılı ürünü fındık alan bazlı gelir desteği müracaatları 29 Aralık 2017 tarihinde sona ermiş olup ödemelerin 2018 yılı Nisan ayı içerisinde yapılması planlanmaktadır.

FINDIK DESTEKLEMELERİ (TL/da)(2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018)

DESTEKLEME KONULARI	Birim Fiyat (TL/da)
Alan Bazlı Gelir Desteği	Ruhsat verilen alanlarda fındık yetiştiren üreticilere; <ul style="list-style-type: none"> • 2012 yılı ürünü için 150 • 2013 yılı ürünü için 160 • 2014 yılı ürünü için 170 • 2015 yılı ürünü için 170 • 2016 yılı ürünü için 170 • 2017 yılı ürünü için 170 • 2018 yılı ürünü için 170
Telafi Edici Ödeme	Ruhsatsız fındık bahçelerini sökerek, alternatif ürüne geçen üreticilere; <ul style="list-style-type: none"> • 2012-2014 yılları arasında söküm yılında 300 TL/da, devam eden diğer iki yılda 150 şer TL/da olmak üzere üç yıl sonunda toplam 600 TL/da

HAVZA BAZLI FARK ÖDEMESİ DESTEKLERİ

- Stratejik öneme sahip kütlü pamuk, yağlık ayçiçeği, soya fasulyesi, kanola, aspir, dane mısır ve zeytinyağına önemli miktarda prim desteği verildi.
- 2003-2017 döneminde toplam 30,3 Milyar TL prim desteği ödendi.

DESTEKLEME KONULARI	Birim Fiyat (2018)
Yağlık Ayçiçeği	40
Kütlü Pamuk	80
Soya Fasulyesi	60
Kanola (Kolza)	50
Aspir	55
Dane Mısır	3
Buğday, Arpa, Yulaf, Çavdar, Triticale	5
Çeltik	10
Kuru Fasulye, Nohut, Mercimek	50
Zeytinyağı	80
Yeşil Çay	13

- Yeraltı sularının yetersiz seviyede ve su kısıtı olduğunun Bakanlıkça tespit edildiği havzalarda; 2018 yılında ekilen nohut, mercimek ürünlerine ilave % 50 destek ödenir, damlama sulama ile sulanan alanlar hariç dane mısıra destekleme ödemesi yapılmaz.
- Bu Karar'ın ikinci maddesi ikinci fıkrasında sayılan Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli kapsamında desteklenen ürünlerin havzası dışında yetiştirilmesi durumunda bu ürünlere Mazot, Gübre ve Fark Ödemesi Desteği ödemeleri yapılmaz.'
- Yaş çay üreticilerine yapılacak fark ödemesi desteği, Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modelinde belirlenen havzalarda, 2/4/2012 tarihli ve 2012/3067 sayılı Bakanlar Kumlu Kararı ile yürürlüğe konulan çay tarım alanlarının belirlenmesi ve bu alanlarda çay tarımı yapan üreticilere ruhsatname verilmesine dair karar ile belirlenen ve üretime izin verilen çay alanlarında Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü (ÇAYKUR) tarafından düzenlenip kontrolleri yapılan çay ruhsatları üzerinden yapılır.

SERTİFİKALI TOHUM, FİDE VE FİDAN DESTEKLERİ

- Sertifikalı tohum seferberliği başlatılmıştır. Yerel çeşitlerde verim ve kalitenin artırılması amacıyla ıslah çalışmalarına daha fazla önem verilecektir. Bütün yerel çeşitler kayıt altına alınıp sertifikasyon sürecine dahil edilerek ticareti kolaylaştırılacaktır.
- Bitkisel üretimde verimlilik ve kalitenin artırılması amacıyla; 2005 yılından bu yana sertifikalı tohum kullanım desteği, bu tohumları üreten kuruluşlara da 2008 yılından itibaren sertifikalı tohum üretim desteği ödemesi yapılmaktadır. Bu kapsamda toplam 1,4 Milyar TL destekleme ödemesi yapıldı.
- Yapılan desteklemeler sayesinde tohum üretimi 145 Bin tondan 958 bin tona, fidan üretimi de 4 Milyona adetten 138 Milyona ulaştı.

DESTEKLEME KONULARI	Birim Fiyat (2018)
YURTIÇİ SERTİFİKALI TOHUM KULLANIM DESTEĞİ (TL/da)	
Aspir, Kanola (Kolza), Susam	4
Çavdar, Triticale, Yulaf	6
Çeltik	8
Arpa, Buğday	8,5
Fiğ, Korunga, Yem Bezelyesi	20
Yerfıstığı	15
Yonca	30
Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Soya Fasulyesi	20
Patates	80

DESTEKLEME KONULARI	Birim Fiyat (2018)
YURTIÇİ SERTİFİKALI TOHUM ÜRETİM DESTEĞİ (TL/kg)	
Arpa, Çavdar, Triticale, Yulaf	0,08
Buğday, Patates	0,10
Çeltik	0,25
Soya Fasulyesi	0,35
Aspir, Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut	0,50
Susam	0,60
Fiğ, Korunga, Yem bezelyesi	1,5
Yerfıstığı	0,80
Kanola	1,20
Yonca	4,0
Orijinal/ Temel ve Üstü Tohumluk Üretimi	Aldığı Desteğe %100 İlave

DESTEKLEME KONULARI	Birim Fiyat (2018)	
	Standart	Sertifikalı
YURTIÇİ SERTİFİKALI FİDAN, ÇİLEK FİDESİ ve STANDART FİDAN KULLANIM DESTEĞİ (TL/da)		
Bodur-yarı bodur meyve türleri ile bahçe tesisi	100	400
Çilek fidesi desteği	-	400
Diğer meyve fidanları ile bahçe tesisi (bağ ve nar hariç)	100	280
YURTIÇİ SERTİFİKALI FİDAN ÜRETİM DESTEĞİ (Sertifikalı Sınıfta Tüm Çeşitler)	Birim Fiyat 2018 (TL/Adet)	
Aşılı Fidan	1	
Aşısız Fidan	0,5	

- Yurt içi sertifikalı tohum kullanım destekleme uygulaması, 2017 yılında Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeline göre Susam ve Yerfıstığı hariç olmak üzere her bir havza için bu kararın ekli listede belirtilen ürünlere belirtilen miktarlarda yapılır.
- Geleneksel zeytin bahçelerinin rehabilitasyonu desteği kapsamında dekar başına 100 TL destekleme ödemesi yapılır.

ORGANİK TARIM VE İYİ TARIM UYGULAMALARI DESTEKLERİ

Organik tarım

Organik tarım, insan sağlığına ve çevreye zarar vermeyen ve üretimde kimyasal girdi kullanılmadan, üretimden tüketime kadar her aşaması kontrollü ve sertifikalı tarımsal üretim biçimidir.

Organik tarımda ürün yetiştirilmesi, toplanması, hasat, kesim, işleme, tasnif, ambalajlama, etiketleme, muhafaza, depolama, taşıma ile ürünün tüketiciye ulaşmasına kadar olan diğer tüm işlemlerde, kimyasal madde veya tarım ilacı kullanılmamaktadır.

Organik ürünlerdeki, Organik Tarım Logosu insan ve çevre sağlığını koruyan üretim tekniklerinin kullanıldığının garantisidir. "% 100 Doğal, Hormonsuz, Hakiki, Köy ürünü, Saf, gibi tanımlanan ürünler Organik Ürün değildir.

- Organik Tarım yapan üreticilere bugüne kadar toplam 642,3 Milyon TL destek ödendi.
- 2002-2016 döneminde organik tarımda; ürün sayısı %50, üretim alanı %483, üretim miktarı %698 arttı.

DESTEKLEME KONULARI		Birim Fiyat (2018)
ORGANİK TARIM	1. Kategori Üretim	100 TL/da
	2. Kategori Üretim	70 TL/da
	3. Kategori Üretim	30 TL/da
	4. Kategori Üretim	10 TL/da
ORGANİK HAYVANCILIK	Arılı Kovan	10 TL/kovan

ORGANİK TARIM VE İYİ TARIM UYGULAMALARI DESTEKLERİ

İyi Tarım Uygulamaları

İyi tarım uygulamaları, çevre ,insan ,havyan sağlığına zarar vermeyen bir üretimin yapılması ,doğal kaynakların korunması ,tarımda izlenebilirlik ve sürdürülebilirlik ile gıda güvenliğinin sağlanması amacıyla yapılan tarımsal üretim şeklidir.

İyi tarım Uygulamaları sertifikasına sahip ürünün, kimyasal, fiziksel, mikrobiyolojik kalıntılar içermediği, çevreyi kirletmeden ve doğal dengeye zarar vermeden üretildiği; üretimi sırasında insan, işçi ve diğer canlıların olumsuz etkilenmediği; üretildiği ve tüketildiği ülkelerin tarımsal mevzuatına uygun olarak üretildiği anlaşılır.

• 2007-2016 döneminde iyi tarım uygulaması yapan üretici sayısı 651'den 55.609 'a, iyi tarım uygulama alanı 54 Bin dekardan 4.741.075 dekara yükseldi.

İyi Tarım Uygulamaları Desteği	Sertifika	(TL/da)
Meyve, Sebze	Bireysel	50
	Grup	40
Süs Bitkileri, Tıbbi Aromatik Bitkiler	Bireysel	100
	Grup	50
Örtüaltı	Bireysel	150
	Grup	
Çeltik	Bireysel	10
	Grup	
Su Ürünleri	Sertifika	(Kr/kg)
Alabalık, Çipura, Levrek (250.000 kg'a kadar 250.000 kg dahil)	Bireysel	25
	Grup	

HAYVANCILIK DESTEKLERİ

YEM BİTKİLERİ, ARICILIK, SU ÜRÜNLERİ SÜT TOZU DESTEKLEMELERİ

- 2003-2017 döneminde hayvancılığa toplam 23,1 Milyar TL destek verildi.
- 2011 yılından itibaren 50başın üzerinde hayvan sayısı %38 arttı.
- Milli tarım projesi kapsamında, hayvansal ürünlerde ihtiyaçları yerli üretimle karşılayan ve ihracat potansiyeli yüksek bir Türkiye hedefiyle "Hayvancılıkta Yerli Üretimi Destekleme Modeli" oluşturuldu.
- Kaba yem ihtiyacını karşılamak ve meralar üzerindeki aşırı otlatma baskısını azaltmak amacıyla Milli Tarım Projesi kapsamında belirlenen 941 havzanın tamamında yem bitkileri desteklenmektedir.
- Yetiştirici bölgesinde doğan, Bakanlık kayıt sistemlerine kayıtlı, programlı aşıları yapılmış 4 ay ve üzeri her buzağı için ilave 200 TL prim ödenerek toplamda buzağı desteği 750 TL'ye çıkarıldı.
- Üç yılda 350 bin hektar mera alanında ıslah çalışması yapılarak hayvancılığın hizmetine sunulacaktır.
- Ülkemizin hayvan varlığı açısından en zengin 30 ili, Mera Hayvancılığı Yetiştirici Bölgeleri içine alındı.
- Bakanlıkça belirlenen illerde; damızlık gebe düve, damızlık koç-teke ve damızlık manda üretim merkezleri kurulmaktadır.

DESTEKLEME KONULARI		Birim Fiyat (2018)
Yem Bitkileri Üretim Desteği	Çok Yıllıklar	90 TL/da/yıl
	Tek Yıllıklar	60 TL/da/yıl
	Slajlık Mısır	100 TL/da
	Kuru şartlarda ekilişi yapılan yem bitkileri	40 TL/da/yıl
	Bakanlıkça belirlenen hayvancılık yetiştirici bölgesinde yer alan illerde yem bitkisi ekilişine	Aldığı desteğe ilave % 25
Arıcılık	Arılı kovan	10 TL/adet
	Ana arı	15 TL/adet
	Damızlık ana arı	40 TL/ adet
	Bombus arısı	60 TL/koloni

- Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeline yem bitkileri desteğinde, Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı arazileri üzerinde kaba yem üretmek amacıyla çok yıllık ve tek yıllık yem bitkileri ekilişi yapan üreticilere ürünü hasat etmeleri kaydıyla dekar başına belirlenen miktarda 2019 yılı bütçesinden ödeme yapılır.
- Yeraltı sularının yetersiz seviyede ve su kısıtı olduğunun Bakanlıkça tespit edildiği havzalarda 2018 yılında ekilen fiğ, macar fiği, burçak ve mürdümük için yem bitkisi desteğine ilave %50 destek ödenir.

DESTEKLEME KONULARI		Birim Fiyat (2018)	
Su Ürünleri	Alabalık	250.000 kg'a kadar	0,75 TL/kg
		250.001-500.000 kg	0,375 TL/kg
	Yeni Türler	250.000 kg'a kadar	1 TL/kg
		250.001-500.000 kg	0,5 TL/kg
	Midye	250.000 kg'a kadar	0,05 TL/kg
		250.001-500.000 kg	0,025 TL/kg
	Kapalı sistem üretim	250.000 kg'a kadar	0,50 TL/kg
		250.001-500.000 kg	0,25 TL/kg
	Kilogram üstü alabalık üretimi	250.000 kg'a kadar	0,25 TL/kg
		250.001-500.000 kg	0,125 TL/ kg
Balık Tanıma Kartı (adet)		0,03 TL/adet	
Hastalıktan ari kuluçkahanelerde damızlık alabalık desteği (adet)	2.500 adet'e kadar	60	
	2.501-.5000 adet	30	
Geleneksel Kıyı Balıkçılığının Kayıt Altına Alınması ve Desteklenmesi	0-4,99 (metre) deniz ve iç su balıkçı gemileri	500TL/ gemi adedi	
	5-7,99 (metre) deniz ve iç su balıkçı gemileri	750 TL/gemi adedi	
	8-9,99 metre deniz balıkçı gemileri ile 8 metre ve daha büyük boylardaki iç su balıkçı gemileri	1.000 TL/gemi adedi	
Süt Primi	Büyükbaş	Bakanlıkça belirlenecek	
	Küçükbaş		
	Manda		
Çiğ Sütün Değerlendirilmesine Yönelik Destekleme (TL/ton)		Bakanlıkça belirlenecek	

HAYVAN BAŐI DESTEKLERİ

DESTEKLEME KONULARI		Birim Fiyat (2018) (TL/baş)	
Hayvan BaŐı Ödeme (TL/baş)	Buzağı /Malak desteği	4 ay ve üzeri buzağı	350
		Soy kütüğüne kayıtlı	500
		Döl kontrollü bođanın yavrusu	ilave 50
		YetiŐtiricilik Bölgesi illeri	İlave 200
		Anaç manda	250
		Soy Kütüđüne kayıtlı manda	400
		Malak	150
		Soy Kütüđüne kayıtlı malak	400
Damızlık Koyun-Keçi		25	
		Mardin, Siirt ve Şırnak'ta anaç tiftik keçilerine ilave 20 TL	
Atık desteği	Büyükbaş hayvan atıkları (aŐılama sonrası)	1000	
	Küçükbaş hayvan atıkları (aŐılama sonrası)	150	
Hastalıklardan Ari İŞletme		450 (500 başa kadar tam, 501 baş ve üzeri için %50'sine karşılık gelen tutar)	
		Onaylı Süt Çiftliđi 80 (ilave)	

TİFTİK ÜRETİMİ, İPEK BÖCEĞİ, HAYVAN GEN KAYNAKLARINI KORUMA DESTEKLERİ

DESTEKLEME KONULARI		Birim Fiyat (2018)	
Tiftik (TL/kg)		30	
İpek Böceği Desteği	Tohum (TL/Kutu/adet)	70	
	Yaş koza (kg)	50	
Hayvan Gen Kaynakları Desteği (TL/baş/kovan)	Büyükbaş hayvan koruma	600	
	Küçükbaş hayvan koruma	90	
	Sığır pedigrili koruma	800	
	Arı koruma	40	
	İslah programındaki koyun/ keçi ve yavrularına halk elinde ıslah desteği (baş)	Elit Sürü	70
		Taban Sürü	40
	Halk elinde manda ıslahı (anaç manda)	850	
	Damızlığa ayrılan manda (düve/tosun) (baş)	200	
	Damızlık erkek materyal (koç ve teke) (baş)	200	

ÇOBAN İSTİHDAMI VE AŞI DESTEĞİ

DESTEKLEME KONULARI		Birim Fiyat (2018)
Çoban İstihdamı Desteği (TL/İşletme)	200 küçükbaş ve üzeri (koyun-keçi) anaç hayvan varlığına sahip işletmelere	5.000
Aşı Desteği (TL/baş)	Büyükbaş Aşı Uygulama	1,50
	Küçükbaş Aşı Uygulama	1
	Büyükbaş Küpe Uygulama	1,50
	Küçükbaş Küpe Uygulama	1

DAMIZLIK KOÇ TEKE YETİŞTİRİCİLİĞİ YATIRIMLARININ DESTEKLENMESİ

DESTEK KAPSAMI	Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği ve Merkez Birliğine üye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri İl Birliklerince, 500 baş kapasiteye sahip damızlık koç-teke üretimine yönelik yeni işletme kurulması veya mevcut işletmelerin kapasitelerinin 500 başa sahip olacak şekilde artırılmasını, rehabilitasyon yatırımlarını ve bu işletmelerden damızlık koç-teke alımı yapacak Birlik üyesi yetiştiricilerinin desteklenmesini kapsar.
KİMLER BAŞVURABİLİR	Türkiye Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Merkez Birliği, İl Birlikleri ve Birlik üyesi yetiştiriciler
UYGULAMA İLLERİ	Ağrı, Antalya, Afyonkarahisar, Balıkesir, Batman, Bingöl, Bursa, Çanakkale, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Eskişehir, Hakkari, Iğdır, Karaman, Kahramanmaraş, Kırıkkale, Kırklareli, Konya, Mardin, Mersin, Siirt, Sivas, Şanlıurfa, Şırnak, Tekirdağ, Tokat, Uşak, Ordu, Van, Manisa, Çorum, Samsun, Muş, Burdur, Yozgat, Adana, Isparta ve Kırşehir
YATIRIM KONULARI, DESTEK ORANI	İNŞAAT Yeni inşaat yapımı, rehabilitasyon ve kapasite artırımı, %50 HAYVAN ALIM Damızlık koç-teke alımı %50 MAKİNE ALET-EKİPMAN ALIM %50 Gübre sıyırıcı, yem kırma, karma ve dağıtma
2018-2019 yılları için başvuru zamanı Bakanlıkça açıklanacaktır	

DAMIZLIK MANDA DÜVESİ YETİŞTİRİCİLİĞİNİN DESTEKLENMESİ

DESTEK KAPSAMI	Damızlık Manda Yetiştiricileri Birliğine üye olan gerçek ve tüzel kişi üreticilerin yapacakları, 150 baş kapasiteye sahip, damızlık manda düve üretimi ve ticari gebe manda satışı için yeni işletme kurulması veya mevcut işletmelerin kapasitelerinin 150 baş olacak şekilde artırılması ve bu işletmelerin rehabilitasyon yatırımlarını kapsar.
KİMLER BAŞVURABİLİR	Damızlık manda yetiştiricileri birliğine üye gerçek ve tüzel kişiler
UYGULAMA İLLERİ	Afyonkarahisar, Bitlis, Diyarbakır, Düzce, İstanbul, Kayseri, Kırklareli, Kocaeli, Kütahya, Muş, Samsun, Tekirdağ, Tokat ve Zonguldak
YATIRIM KONULARI, DESTEK ORANI	İNŞAAT Yeni inşaat yapımı, rehabilitasyon ve kapasite artırımı, %50 HAYVAN ALIM Damızlık dişi manda ve manda boğası alımı %50 MAKİNE ALET-EKİPMAN ALIM %50 Yem Karma ve Dağıtma makinesi ile Gübre Sıyırıcı
2018-2019 yılları için başvuru zamanı Bakanlıkça açıklanacaktır	

DÜVE ALIM DESTEĞİ

DAMIZLIK DÜVE YETİŞTİRİCİLİĞİNİN DESTEKLENMESİ

DÜVE ALIM DESTEĞİ	TÜRKVET'e kayıtlı sığır işletmesi olan yetiştiricilere, en az 20 baş, en çok 100 baş düve alım bedelinin %30'unun hibe olarak verilmesi kapsamaktadır
KİMLER BAŞVURABİLİR	Gerçek ve tüzel kişiler
UYGULAMA İLLERİ	Ağrı, Ardahan, Artvin, Bayburt, Bingöl, Bitlis, Çankırı, Çorum, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Giresun, Gümüşhane, Iğdır, Kars, Kastamonu, Kayseri, Kırşehir, Malatya, Muş, Ordu, Rize, Samsun, Sivas, Şırnak, Tokat, Trabzon, Tunceli, Van, Yozgat ve Şanlıurfa

Uygulama 2018 yılından başlamak üzere 2 yıl süreyle uygulanır

DAMIZLIK DÜVE YETİŞTİRİCİLİĞİNİN DESTEKLENMESİ	Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine üye, Bakanlık ilgili veri sistemine en az 3 yıl kayıtlı aktif sığır işletmesi olan gerçek ve tüzel kişi üreticilerin, bireysel veya bir arada yapacakları (tüzel kişilik ortaklıkları), 500 baş kapasiteye sahip, projeli sütçü, etçi veya kombine saf ırk damızlık düve üretimi ve ticari gebe düve satışı için sağlık sertifikasına sahip yeni işletme kurulması veya mevcut işletmelerin kapasitelerinin 500 baş üzeri olacak şekilde artırılmasını kapsar.
KİMLER BAŞVURABİLİR	Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine üye, TÜRKVET sistemine en az 3 yıl kayıtlı aktif sığır işletmesi olan gerçek veya tüzel yatırımcılar
UYGULAMA İLLERİ	Diyarbakır, Isparta, Karaman, Osmaniye, Şanlıurfa ve Erzincan
YATIRIM KONULARI, DESTEK ORANI	İNŞAAT Yeni inşaat yapımı, rehabilitasyon ve kapasite artırımı, %50 HAYVAN ALIM Damızlık dişi buzağı alımı %50 MAKİNE ALET-EKİPMAN ALIM %50 Yem Karma makinesi ve Gübre Sıyırıcı

2018 yılı başvuru zamanı Bakanlıkça açıklanacaktır

GAP – DAP – KOP - DOKAP

DESTEK KAPSAMI	Doğu Anadolu Projesi (DAP), Güney Doğu Anadolu Projesi (GAP), Konya Ovası Projesi (KOP) Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP) kapsamındaki illerinde, mevcut büyükbaş-küçükbaş hayvancılık işletmelerinin modernizasyonu için ahır-ağıl tadilatı veya yeni inşaat ile koç-teke alımı; Doğu Anadolu Projesi (DAP), Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) ve Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP) kapsamındaki illerde, mevcut işletmelerin et üretiminde verimlilik ile kalitenin artırılması ve bölgesel kalkınmayı sağlamaya yönelik etçi ve kombine ırklardan damızlık boğa alımı yatırımlarının desteklenmesini kapsamaktadır	
KİMLER BAŞVURABİLİR	Gerçek ve tüzel kişiler	
UYGULAMA İLLERİ	Doğu Anadolu Projesi (DAP) kapsamındaki Ağrı, Ardahan, Bingöl, Bitlis, Erzincan, Erzurum, Elazığ, Hakkâri, Iğdır, Kars, Malatya, Muş, Sivas, Tunceli ve Van Güney Doğu Anadolu Projesi (GAP) kapsamındaki Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP) kapsamındaki Artvin, Bayburt, Samsun, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Tokat ve Trabzon Konya Ovası Projesi (KOP) kapsamındaki Aksaray, Karaman, Kırıkkale, Kırşehir, Konya, Nevşehir, Niğde ve Yozgat	
YATIRIM KONULARI, DESTEK ORANI	İNŞAAT Yeni inşaat veya tadilat HAYVAN ALIMINI Damızlık boğa, koç-teke alımı	%50 %80
Başvurular her yıl Ocak-Şubat-Mart aylarında alınır		

Not: KOP kapsamındaki illerde sadece inşaat yatırımı ile damızlık koç-teke alımı yatırımları uygulanmaktadır.

ARICILIK, İPEKBÖCEKÇİLİĞİ, KAZ VE HİNDİ YATIRIMLARI DESTEĞİ

DESTEK KAPSAMI	Ancılık, ipekböcekçiliği, kaz ve hindi yetiştiriciliğinde üretimin artırılması, kalitenin yükseltilmesi için damızlık işletmelerinin ve ticari modern işletmelerin kurulmasına yönelik yatırımların desteklenmesini kapsamaktadır.						
KİMLER BAŞVURABİLİR	Gerçek ve tüzel kişiler						
UYGULAMA İLLERİ	<p>Ancılık Destekleme konuları ve Uygulama İlleri; Destekleme konuları; bal süzme makinası, bal eritme ve dinlendirme kazanı, sır alma teknesi, polen tuzaklı boş kovan, elektrik üreten güneş enerjisi sistemi, seyyar arıcı barakası, bal sağım çadırı malzemelerini kapsar.</p> <p>Tebliğ kapsamında Adıyaman, Adana, Ağrı, Ardahan, Artvin, Aydın, Batman, Bayburt, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Giresun, Gümüşhane, Hakkari, Hatay, Iğdır, Kars, Malatya, Mardin, Mersin, Muğla, Muş, Ordu, Osmaniye, Rize, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak, Trabzon, Tunceli, Van illerinde kayıtlı üreticiler desteklenecektir.</p> <p>Kaz ve Hindi Yetiştiriciliği Destekleme Konuları ve Uygulama İlleri; Damızlık kaz işletmelerinde yeni kümes ve kuluçkahane inşaatı, makina, alet ve ekipman alımı, ticari kaz ve hindi işletmelerinde ise yeni kümes yapımı, alet ve ekipman alımını kapsar.</p> <p>Tebliğ kapsamında, Kars ilinde 1.000 adet kapasiteli damızlık kaz, Kars, Ardahan ve Muş illerinde 500'er adet kapasiteli ticari kaz ve Bingöl ilinde 1.000 adet kapasiteli ticari hindi yetiştiriciliği işletmeleri desteklenecektir.</p> <p>İpekböcekçiliği Destekleme Konuları ve Uygulama İlleri; Bursa ve Diyarbakır illerinde 10 kullanıcı toplu besleme evi ve kapama dut bahçesi tesisi yatırımları için hibe desteği uygulanacaktır.</p>						
YATIRIM KONULARI, DESTEK ORANI	<table><tr><td>Kaz ve Hindi Yetiştiriciliği (Yeni inşaat yapımı, makina, alet ve ekipman alımı)</td><td>75</td></tr><tr><td>Ancılık (Alet ve ekipman ve boş kovan alımı)</td><td>60</td></tr><tr><td>İpekböcekçiliği (Besleme evi yapımı, makina-alet ve ekipman alımı, dut bahçesi tesisi)</td><td>100</td></tr></table>	Kaz ve Hindi Yetiştiriciliği (Yeni inşaat yapımı, makina, alet ve ekipman alımı)	75	Ancılık (Alet ve ekipman ve boş kovan alımı)	60	İpekböcekçiliği (Besleme evi yapımı, makina-alet ve ekipman alımı, dut bahçesi tesisi)	100
Kaz ve Hindi Yetiştiriciliği (Yeni inşaat yapımı, makina, alet ve ekipman alımı)	75						
Ancılık (Alet ve ekipman ve boş kovan alımı)	60						
İpekböcekçiliği (Besleme evi yapımı, makina-alet ve ekipman alımı, dut bahçesi tesisi)	100						
2018 yılı için başvuru zamanı Bakanlıkça açıklanacaktır							

ÜRETİCİ ŞARTLARINDA SÖZLEŞMELİ KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIK PROJESİ

UYGULAYICI KURUM: TİGEM (TARIM İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ)

PROJENİN AMACI	<ul style="list-style-type: none"> Atıl kalan mera alanlarını üretime kazandırmak Koyun barınaklarının tam kapasite ile kullanımını sağlamak Ülkemiz koyun varlığını artırmak Kırsaldaki koyunculuk yapan insanları sosyal güvenceye kavuşturmak
SON BAŞVURU TARİHİ	02.03.2018
SÖZLEŞMELİ ÜRETİM MODELİ	<ol style="list-style-type: none"> TİGEM (Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü) ve Ziraat Bankası Sözleşme imzalayacağı yetiştiriciye 300 başa kadar küçükbaş hayvanı ücreti karşılığında satar. Ziraat Bankası yem ve hayvan sağlığı masrafları için avans verir. TİGEM doğacak kuzuların alımını garanti eder ve taban alım fiyatını önceden belirler. Üretilecek yapağı ve süt yetiştiricinin olur. Ziraat Bankası aracılığı ile üretim sürecinde, yetiştiriciye bakıcı ücreti ve sigorta bedelini avans olarak verir. TİGEM sözleşme imzalayacağı yetiştiricilere kendi işletmelerinde eğitim verir. TİGEM süttten kesimi müteakip kuzuları alır, masraflar düşülerek hak edişi üreticiye öder. Alınan dişi kuzularla üretim zinciri büyüyerek devam eder. Üretici hayvanlara TARSİM sigortalarını yaptırır.
YETİŞTİRİCİ KRİTERLERİ	<ul style="list-style-type: none"> Üretim yapacağı yerin mera alanının olması Kaba yem üretim potansiyeli Mevcut hayvan varlığı Yetiştiricinin cinsiyet ve yaşı Hayvan barınağına sahip olması Halen hayvancılıkla uğraşıyor olması
<p>Müracaat bitiş tarihinin duyurulmasından sonra başvurular TİGEM tarafından değerlendirilecektir. Ön değerlendirme listesinde yer alan başvuru sahipleri istenecek belgeleri GTHB İl ve İlçe Müdürlüklerine teslim etmesinin ardından hak kazanan yetiştiricilerin duyurulacak sonrasında kredisi onaylanan yetiştiriciler ile Ziraat Bankası ve TİGEM arasında sözleşme imzalanacaktır.</p>	

KIRSAL KALKINMA DESTEKLERİ

KIRSAL KALKINMA YATIRIMLARININ DESTEKLENMESİ PROGRAMI 2016-2020

Kırsal kalkınma yatırımlarına büyük destek...

- Kırsal kalkınma yatırımlarına verdiğimiz hibe destekleriyle artan istihdam, köyden kente göçleri de giderek tersine döndürüyor. Tarım-sanayi entegrasyonunu sağlayan %50 hibe destekli Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı (KKYDP) 2006 yılında başlamıştır ve bu program ile tarıma dayalı ekonomik yatırımlar, makine-ekipman alımları ve modern sulama yatırımları desteklenmektedir.
- Ekonomik yatırımlar kapsamında; 2006-2017 döneminde 7.763 adet tarımsal sanayi tesisi ve tarımsal işletme tamamlandı ve 2 Milyar TL hibe desteği verilmiştir.
- Projeler ile kırsal alanda 93 bin yeni istihdam sağlandı.
- 2007-2014 döneminde 272 Bin yeni makine ekipman alımına, 1.1 Milyar TL hibe desteği verildi.
- Program kapsamında şu ana kadar (Ekonomik Yatırım + Makine ekipman toplam 279.538 proje 3.1 Milyar TL destek ödemesi yapıldı.
- Üçüncü dönemi uygulanan 2016-2020 kırsal kalkınma yatırımlarının desteklenmesi programı kapsamında 2020 yılı sonu itibariyle 5000 projenin daha desteklenmesi planlanmaktadır.

DESTEK KAPSAMI : Bu Tebliğ, 1/1/2016-31/12/2020 tarihleri arasında, kırsal alanda ekonomik ve sosyal gelişmeyi sağlamak, tarım ve tarım dışı istihdamı geliştirmek, gelirleri artırmak ve farklılaştırmak için kadın ve genç girişimciler öncelikli olmak üzere gerçek ve tüzel kişilerin ekonomik faaliyetlere yönelik yatırımlar için yapılacak hibe ödemelerine ilişkin hususları kapsar.

EKONOMİK YATIRIM KONULARI	DESTEK VERİLEN İLLER*	YATIRIM TUTARI (TL)	DESTEK ORANI
Bitkisel ürün işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması	39	Yeni tesis 2.000.000	% 50
Hayvansal ürün işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması	39		
Su ürünleri işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması	39		
Yaş meyve sebze tasnif, paketlenme ve depolama yatırımları hariç bitkisel ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması	42	Kapasite artırımı ve/veya teknoloji yenileme 1.500.000	
Hayvansal ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması konusunda sadece ham derinin işlenmesi ve günlük en fazla 20 baş hayvan kesim kapasiteli mezbaha,	42		
Hayvansal ve bitkisel orjinli gübre işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması	81	Tamamlama 1.750.000	
Yenilenebilir enerji kullanan yeni seraların yapımı (sadece yeni tesis yapımı**)	81		
Soğuk hava deposu yapımı (sadece yeni tesis yapımı)	81		
Çelik silo yapımı (sadece yeni tesis yapımı)	81	Yeni tesis yapımı	
Tarımsal üretime yönelik modern sabit yatırımlar (Büyükbaş, küçükbaş, hindi ve kaz yetiştiriciliği, su ürünleri ve kültür mantarı üretimine yönelik sabit yatırımları kapsar) kültür mantar üretimi kapsamında sadece tamamlama, kapasite artırımı ve teknoloji yatırımları	39		
Yenilenebilir enerji üretim tesisleri (sadece kapasite artırımı ve teknoloji yatırımları**)	81		

KIRSAL EKONOMİK ALT YAPI YATIRIM KONULARI

1- Kırsal turizmde yönelik niteliği yeni tesis olan yatırımlar (sadece yeni tesis yatırımları)	39	1.500.000	% 50
2- Çiftlik faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik altyapı sistemleri, (sadece kapasite artırımı ve teknoloji yatırımları)	81	500.000	
3- El sanatları ve katma değerli ürünler (sadece kapasite artırımı ve teknoloji yatırımları)	39	500.000	
4- Bilişim sistemleri ve eğitimi yatırımları (sadece kapasite artırımı ve teknoloji yatırımları)	81	500.000	

KİMLER BAŞVURABİLİR: Gerçek ve tüzel kişiler

*39 İl: Adana, Adıyaman, Antalya, Artvin, Bilecik, Bingöl, Bitlis, Bolu, Edirne, Eskişehir, Gaziantep, Gümüşhane, Hakkari, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kırklareli, Kırşehir, Kocaeli, Muğla, Niğde, Rize, Sakarya, Siirt, Sinop, Tekirdağ, Tunceli, Zonguldak, Bayburt, Kırıkkale, Batman, Şırnak, Bartın, Iğdır, Yalova, Karabük, Kilis, Osmaniye ve Düzce

*42 İl: Afyonkarahisar, Ağrı, Amasya, Ankara, Aydın, Balıkesir, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Giresun, Hatay, Isparta, Mersin, Kars, Kastamonu, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muş, Nevşehir, Ordu, Samsun, Sivas, Tokat, Trabzon, Şanlıurfa, Uşak, Van, Yozgat, Aksaray, Karaman, Ardahan

**Bu Tebliğ kapsamında bulunan konularla ilgili tarımsal faaliyetlere yönelik yapılmış tesisler ile bu Tebliğ kapsamında yapılacak tesislerde, ayrıca üç dekardan küçük olmaması şartıyla örtü altı kayıt sistemine kayıtlı mevcut modern seralarda kullanılmak üzere; yenilenebilir enerji kaynaklarından jeotermal ve biyogazdan ısı ve/veya elektrik üreten tesisler ile güneş ve rüzgar enerjisinden elektrik üreten tesislerin yapımı

2-BİREYSEL SULAMA YATIRIMLARININ DESTEKLENMESİ(2016)

DESTEK KAPSAMI	1/1/2018 - 31/12/2020 tarihleri arasında, kırsal alanda ekonomik ve sosyal gelişmeye katkı sağlamak için belirlenmiş bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesine ilişkin usul ve esasları kapsar
KİMLER BAŞVURABİLİR	Gerçek ve Tüzel Kişiler
YATIRIM KONULARI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tarla içi damla sulama sistemi kurulması ✓ Tarla içi yağmurlama sulama sistemi kurulması ✓ Tarla içi mikro yağmurlama sulama sistemi kurulması ✓ Lineer sistem yağmurlama sulama makinesi alınması ✓ Center pivot sistem yağmurlama sulama makinesi alınması ✓ Tamburlu sistem yağmurlama sulama makinesi alınması ✓ Güneş enerjili sulama sistemleri kurulması
YATIRIM TUTARI VE DESTEK ORANI	<ul style="list-style-type: none"> • Gerçek kişiler için : 100.000 TL • Hibe Desteği Oranı : %50

NOT:

1.Uygulamaya ilişkin detaylar 07.12.2017 tarih ve 30263 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ’de (Tebliğ no: 2017/48)” yer almaktadır.

2- Bu Tebliğ kapsamında yapılacak başvurular; Programın uygulama yılı itibarıyla 1 Ocak tarihinden başlayarak altmış gün içerisinde, son başvuru tarihi mesai bitimine kadar, başvuru sahipleri tarafından dosya halinde tek nüsha olarak elden il müdürlüğüne teslim edilerek yapılır.

KIRSAL KALKINMA DESTEKLERİ KAPSAMINDA GENÇ ÇİFTÇİ PROJELERİNİN DESTEKLENMESİ

YATIRIM KONULARI		DESTEK VERİLEN İLLER	DESTEK MİKTARI (en fazla)	BAŞVURU YERİ VE TARİHİ
Hayvansal üretime yönelik destekleme projeleri kapsamında;	Büyükbaş hayvan yetiştiriciliği, tesis yapımı ve hayvan alımı,	81 İL	30.000 TL	Bu Tebliğ kapsamında; Ön başvurular, "https://genciftci.tarim.gov.tr" uzantılı yazılım üzerinden yapılır. • Kesin başvurular, genç çiftçilerin proje uygulayacağı kırsal alanda ikamet ettiği veya ikamet etmeyi taahhüt ettiği yerleşim biriminin bağlı olduğu il/ilçe müdürlüklerine şahsen yapılır. • Başvurular 2018/12 no'lu tebliğin yayımlandığı tarihten beş iş günü geçtikten sonra başlar. • Başvuru süresi yirmi iş günüdür.
	Küçükbaş hayvan yetiştiriciliği, tesis yapımı ve hayvan alımı,			
	Arı yetiştiriciliği ve bal üretimi			
	Arı sütü, ana arı, polen ve benzeri arı ürünleri üretimi			
	İpekböceği yetiştiriciliği ve tesis yapımı,			
Serbest sistem yumurta tavuğu yetiştiriciliği ve tesis yapımı				
Bitkisel üretime yönelik destekleme projeleri kapsamında;	Kapama meyve bahçesi tesisi			
	Fide, fidan, iç ve dış mekân süs bitkisi yetiştiriciliği			
	Kontrollü örtü altı yetiştiriciliği			
	Çok yıllık yem bitkisi yetiştiriciliği			
	Kültür mantarı üretimi			

YATIRIM KONULARI		DESTEK VERİLEN İLLER	DESTEK MİKTARI (en fazla)	BASVURU
Yöresel ürünler ile tıbbi ve aromatik bitki üretimi, işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik destekleme projeleri kapsamında;	Çok yıllık tıbbi ve aromatik bitki üretimi, işlenmesi, depolanması ve paketlenmesi,	81 İL	30.000 TL	Bu Tebliğ kapsamında; • Ön başvurular, " https://genciftci.tarim.gov.tr " uzantılı yazılım üzerinden yapılır. • Kesin başvurular, genç çiftçilerin proje uygulayacağı kırsal alanda ikamet ettiği veya ikamet etmeyi taahhüt ettiği yerleşim biriminin bağlı olduğu il/ilçe müdürlüklerine şahsen yapılır. • Başvurular 2018/12 no'lu tebliğin yayımlandığı tarihten beş iş günü geçtikten sonra başlar. • Başvuru süresi yirmi iş günüdür.
	Coğrafi işaretli, organik veya iyi tarım uygulamalı bitkisel ve hayvansal üretim,			

BİTKİSEL ÜRETİM YAPAN KÜÇÜK AİLE İŞLETMELERİNİN DESTEKLENMESİ

Bu yeni uygulama ile her üreticinin tarımsal destekten faydalanması sağlandı, kaliteli üretimin artmasına önemli katkı sağlandı.

DESTEKLEME KONULARI	Birim Fiyat (2018) (TL/da)	MÜRACAAT İÇİN GEREKLİ BELGELER
5 dekar veya 5 dekarın altındaki araziler için)		
Meyve	100	ÇKS Belgesi Başvuru dilekçesi ÇKS Belgesi ÖKS Belgesi (Örtüaltı üniterinde meyve, sebze, süsbitkisi ve ıtır-tıbbi aromatik bitki yetiştiriciliği yapan üreticilerin başvuru dilekçesine ilave olarak)
Sebze		
Süs bitkisi		
İtri-tıbbi aromatik bitkiler		

IPARD KAPSAMINDA VERİLEN AB HİBE DESTEKLERİ

UYGULAYICI KURUM: TARIM VE KIRSAL KALKINMAYI DESTEKLEME KURUMU (TKDK)

- Avrupa Birliği ve ülkemiz fonlarının ortak olarak kullanıldığı IPARD Programı ile son 5 yıldır tarım ve kırsal kalkınma sektöründeki yatırımları verdiğimiz hibelerle destekliyoruz.
- Bu kapsamda bugüne kadar 3,4 Milyar TL hibe kullanılmış, 1,4 Milyar TL tutarındaki hibe dağıtımı için de onay verildi.
- Programın Uygulandığı iller; Afyon, Ağrı, Amasya, Ankara, Aksaray, Ardahan, Aydın, Balıkesir, Bursa, Burdur, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Giresun, Hatay, Karaman, Kars, Kastamonu, Kahramanmaraş, Kütahya, Konya, Isparta, Manisa, Malatya, Mardin, Mersin, Muş, Nevşehir, Samsun, Sivas, Şanlıurfa, Tokat, Trabzon, Uşak, Van, Ordu, Yozgat

TEDBİR ADI	SEKTÖR	SEKTÖR ADI	DESTEK ORANI
Tarımsal İşletmelerin Fiziki Varlıklarına Yönelik Yatırımlar (101)	101-1	Süt Üreten Tarımsal İşletmeler	%40-70
	101-2	Kırmızı Et Üreten Tarımsal İşletmeler	
	101-3	Kanatlı Eti Üreten Tarımsal İşletmeler	
	101-4	Yumurta Üreten Tarımsal İşletmeler	

Her bir yatırım için uygun harcamaların toplam değeri:

- Süt, et ve yumurta sektörleri için en az 5.000 avro en fazla 1.000.000 avro
- Broylar ve hindi sektörleri için en az 5.000 avro en fazla 500.000 avro
- Kaz sektörü için en az 5.000 avro en fazla 250.000 avro

ÖNEMLİ NOT: Üçüncü çağrı ilanı çerçevesinde, yukarıda belirtilen alt ve üst limitlerin hesaplanmasında Avro kuru 1 Avro = 4,3851 TL olarak kullanılacaktır

TEDBİR ADI	SEKTÖR	SEKTÖR ADI	DESTEK ORANI
Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması ile İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar (103)	103-1	Süt ve Süt Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması	%50
	103-2	Kırmızı Et ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması	
	103-3	Kanatlı Eti ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması	
	103-4	Su Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması	
	103-5	Meyve ve Sebze Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması	

Her bir yatırım için uygun harcamaların toplam değeri:

- Süt ve Et sektörleri için en az 30.000 avro ve en fazla 3.000.000 avro ,
- Süt toplama merkezleri için en az 30.000 avro ve en fazla 1.000.000 avro,
- Meyve ve sebze sektörü için en az 30.000 avro ve 1.250.000 avro,
- Su ürünleri sektörü için en az 30.000 avro ve en fazla 1.500.000 avro

ÇİFTLİK FAALİYETLERİNİN ÇEŞİTLENDİRİLMESİ ve İŞ GELİŞTİRME TEDBİRİ KAPSAMINDA DESTEK ORANLARI

Ağrı, Ardahan, Balıkesir, Çankırı, Diyarbakır, Erzincan, Erzurum, Hatay, Isparta, Karaman, Kars, Mersin, Muş, Tokat ve Yozgat illerinde faydalancı tarafından, yukarıda belirtilen alt ve üst sınırlar içerisinde kalmak kaydıyla, bildirilen uygun harcama tutarının, %65'ini kamu katkısı (AB ve Türkiye Cumhuriyeti Katkısı), diğer %35'ini ise başvuru sahibinin katkısı oluşturacaktır. Bunların dışındaki 27 IPARD uygulama ilinde uygun harcama tutarının %55'ini kamu katkısı (AB ve Türkiye Cumhuriyeti Katkısı), diğer %45'ini ise başvuru sahibinin katkısı oluşturacaktır.

TEDBİR ADI	SEKTÖR	SEKTÖR ADI	DESTEK ORANI
Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme (302)	302-1	Bitkisel üretimin çeşitlendirilmesi ve bitkisel ürünlerin işlenmesi ve pazarlanması	%55-65
	302-2	Arıcılık ve arı ürünlerinin üretimi, işlenmesi ve pazarlanması	
	302-3	Zanaatçılık ve yerel ürün işletmeleri	
	302-4	Kırsal turizm ve rekreasyon faaliyetleri	
	302-5	Su ürünleri yetiştiriciliği	
	302-6	Makine Parkları	
	302-7	Yenilenebilir enerji yatırımları	

Her bir yatırım için uygun harcamaların toplam değeri; en az 5.000 avro ve en fazla 500.000 avro'dur
ÖNEMLİ NOT: Üçüncü çağrı ilanı çerçevesinde, yukarıda belirtilen alt ve üst limitlerin hesaplanmasında Avro kuru 1 Avro = 4,3851 TL olarak kullanılacaktır.

FAİZ İNDİRİMLİ KREDİLER

Tarımda faizsiz finansman dönemi başlatıldı...

- 2002 yılında %59 seviyesinde olan kredi faiz oranları, sıfır ila %8,25 aralığına düşürüldü.
- Birçok tarımsal faaliyet faizsiz kredi kapsamına alındı.
- Son 15 yılda toplam 179 Milyar TL Tarımsal kredi kullanıldı.
- Hayvancılık, sulama, sertifikalı tohum, fide ve fidan üretimi, çok yıllık yem bitkileri üretimi yatırımları, damızlık kanatlı yetiştiriciliği, su ürünleri yetiştiriciliği, sera modernizasyonu yatırımlarında faizsiz finansman dönemi başlatıldı, kredi faizleri sıfırlandı.

2018 YILI DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM ve İŞLETME KREDİSİ UYGULAMALARI

KREDİ KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti (TL)	
	Yatırım Dönemi	İşletme Dönemi /Kredisi		
HAYVANSAL ÜRETİM KONULARI				
Sütçü, Etçi, Kombine sığır yetiştiriciliği	100.000 TL'ye kadar	100	100	12.500.000
	100.001-750.000 TL	100	50	
	750.001-5.000.000TL	75	50	
	5.000.001 -12.500.000TL	50	25	
Yaygın hayvansal üretim	100.000 TL'ye kadar	100	100	250.000
	100.001-250.000 TL	75	50	
Damızlık Düve yetiştiriciliği		100	75	7.500.000
Büyükbaş Hayvan Besiciliği Yetiştiriciliği		50	50	5.000.000
Küçükbaş Hayvan Besiciliği Yetiştiriciliği		100	75	5.000.000
Arcılık		50	50	1.500.000
Kanatlı sektörü		50	25	3.000.000
Kanatlı sektörü damızlık yetiştiriciliği		100	100	7.500.000
Su Ürünleri	100.000 TL'ye kadar	100	100	5.000.000
	100.001-5.000.000 TL	100	50	

2018 YILI DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM ve İŞLETME KREDİSİ UYGULAMALARI

KREDİ KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti (TL)	
	Yatırım Dönemi	İşletme Dönemi /Kredisi		
BİTKİSEL ÜRETİM KONULARI				
Kontrollü örtüaltı tarımı	750.000 TL'ye kadar	75	50	10.000.000
	750.001 -5.000.000 TL	50	25	
	5.000.001 -10.000.000 TL	25	25	
Yaygın bitkisel üretim	50.000 TL'ye kadar	50	50	750.000
	50.001 - 250.000 TL	25	25	
Yem bitkisi üretimi		100	100	2.500.000
Yurt içi sertifikalı tohum, fide, fidan üretimi	100.000 TL 'ye kadar	100	100	5.000.000
	100.001-5.000.000 TL	50	50	
Süs bitkisi üretimi		50	50	5.000.000
Stratejik bitkisel üretim	2.000.000 TL'ye kadar	-	50	3.000.000
	2.000.001-3.000.000 TL	-	25	
Sera Modernizasyonu		100	50	300.000

2018 YILI DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM ve İŞLETME KREDİSİ UYGULAMALARI			
KREDİ KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Dönemi	İşletme Dönemi / Kredisi	
MUHTELİF KONULAR			
İyi tarım/Organik tarım uygulamaları	50	50	5.000.000
Tarımsal Mekanizasyon(Traktör ayrıık)	75	-	1.500.000
Traktör	75.000 TL'ye kadar	50	250.000
	75.001-250.000 TL	25	
Modern basınçlı sulama	100	-	1.500.000
Arazi alımı	25	25	500.000
Soğuk hava deposu yatırımları	50	25	5.000.000
Lisanslı Depoculuk Yatırımları	Kapasitesi 10 bin tona kadar olan yatırımlar	75	10.000.000
	Kapasitesi 10 bin tondan büyük yatırımlar	75	20.000.000
Tarımsal Ürünlerin İşlenmesi	50	50	5.000.000

2018 YILI DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM ve İŞLETME KREDİSİ UYGULAMALARI

TARIMSAL AMAÇLI KOOPERATİFLERİN ÜRETİM KONULARI (*)	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Dönemi	İşletme Dönemi / Kredisi	
Damızlık Süt Sığırı Yetiştiriciliği	100	50	7.500.000
Büyükbaş Hayvan Besiciliği	75	50	5.000.000
Küçükbaş Hayvan Besiciliği	100	75	5.000.000
Kontrollü Örtü Altı Tarımı	75	50	7.500.000
Su Ürünleri Avcılığı	100	50	3.000.000
Tarımsal Ürün İşleme, Paketleme, Depolama Tesisi (**)	75	50	5.000.000
Yaş Çay Yaprağı Üretimi	-	50	5.000.000

(*) Tarımsal amaçlı kooperatiflerin bu tabloda yer almayan üretim konularına ilişkin kredi taleplerinde Tablo 1' de belirtilen faiz indirim oranları ve limitleri uygulanır.
(**) Kooperatif ortaklarının üretim kapasitesi ile uyumlu büyüklüklerde kredi kullanılabilecektir.

DİĞER DESTEKLEMELER

Devlet destekli tarım sigortası ile çiftçimizin alın teri güvence altına alındı...

- Doğal afetlerden etkilenen üreticilerin mağduriyetlerini gidermek üzere Devlet Destekli Tarım Sigortaları uygulamaları 2006 yılında başlatıldı.
- Poliçe bedelinin %50'si, açık alanda yetiştirilen meyvelerde don priminin %66,7'si ve İlçe Bazlı Kuraklık Verim Sigortasında ise poliçe bedelinin % 60'ı Devlet desteği olarak karşılandı.
- 2018 yılında tarım sigortalarının kapsamı genişletilmiş ve yeni uygulamalar başlatılmıştır. Yeni düzenlemelerle;
- İlçe Bazlı Kuraklık Verim Sigortasıyla; Buğday ürününe ilave olarak, "Arpa, Çavdar, Yulaf ve Triticale ürünleri ile bu ürünlerin sertifikalı tohumluklarında", "kuraklık, don, sıcak rüzgar, sıcak hava dalgası, aşırı nem, aşırı yağış" gibi risklerin neden olduğu verim azalışları da teminat kapsamına verildi.
- Meyve bahçeleri ve bağlarda; destek (telli terbiye) sistemleri teminat kapsamına alındı,
- Kadın çiftçilerimize ve genç çiftçilerimize için tüm sigorta branşlarında oluşan primin % 5'i oranında indirim yapıldı,
- Hayat Sigortaları kapsamına, Büyükbaş, Küçükbaş ve Kümes hayvanlarıyla ilgili epidemik yeni hastalıklar da ilave ederek teminat kapsamı genişletildi.
- Devlet Destekli Tarım Sigortaları uygulamasında ilk poliçenin kesildiği 1 Haziran 2006 tarihinden, 31 Aralık 2017 tarihine kadar; 81 il, 958 ilçede toplam,
- 8,9 milyon adet Devlet Destekli Tarım Sigortası poliçesi kesildi.
- 3,42 Milyar TL devlet prim desteği ödemesi ve 3,99 Milyar TL hasar tazminatı ödemesi yapıldı.
- Sigortalanan alan 136 Milyon dekara, sigortalanan hayvan sayısı ise 8,9 Milyon başa ulaştı.

TARIM SİGORTALARI (TARSİM) PRİM DESTEĞİ (2018)

DESTEK ORANI (%)	DESTEKLEME KONULARI
Dolu Paket Priminin %50'si	Bitkisel Ürün Sigortası
Don Priminin %66,7'si	
Sigorta Priminin % 60'ı	İlçe Bazlı Kuraklık Verim Sigortası
Poliçede yazılı olan primin %50'si	Sera Sigortası
	Büyükbaş Hayvan Hayat Sigortası
	Küçükbaş Hayvan Hayat Sigortası
	Kümes Hayvanları Hayat Sigortası
	Su Ürünleri Hayat Sigortası
	Arcılık (Arılı Kovan) Sigortası

Not: Sigorta poliçeleri TARSİM'e üye sigorta şirketleri veya acenteler tarafından kesilmektedir.

- 2006 yılında başlatılan "Çevre Amaçlı Tarım Arazilerinin Korunması (ÇATAK) Projesi" ile çevre sorunlarıyla mücadele edilmesi amaçlandı. Proje 57 ilimize yaygınlaştırıldı.
- Sertifikalı danışmanlarla sözleşme imzalayan çiftçiler/tarımsal işletmeler 2009 yılından itibaren desteklenmeye başlandı. 2009-2017 döneminde toplam 320 Milyon TL destek sağlandı.
- 2003-2017 döneminde Ar-Ge için toplam 2,2 Milyar TL kaynak sağlandı.
- Bakanlığımız, TÜBİTAK tarafından en fazla projesi kabul edilen kamu kurumu oldu.
- Programın daha etkin olması için 2017 yılında önemli düzenlemeler yapılmış ve proje başına destek üst limiti 300 bin TL'den 3 milyon TL'ye çıkarıldı.

DESTEKLEME KONULARI	Birim Fiyat (2018)
BİYOLOJİK ve BİYOTEKNİK MÜCADELE DESTEĞİ (TL/da)	
-Örtüaltında Biyoteknik mücadele desteği	120
-Örtüaltında Biyolojik mücadele desteği	400
ÖRTÜALTI PAKET TOPLAMI	520
Biyoteknik mücadele desteği	50
Biyolojik mücadele desteği	50
AÇIK ALANDA PAKET TOPLAM	100
BİYOLOJİK MÜCADELE DESTEĞİ (TL)	70-460
ÇİFTLİK MUHASEBE VERİ AĞI (TL/işletme)	600
ÇEVRE AMAÇLI TARIM ARAZİLERİNİN KORUNMASI (ÇATAK) DESTEĞİ (TL/da)	
I Kategori	30
II Kategori	60
III Kategori	135
AR - GE DESTEĞİ	Proje başvuru dönemi ve Ar-Ge Destek Programı öncelikli konuları www.tagem.gov.tr adresinde ilan edilir. 2016-2020 yılları içinde destekleme ödemesi yapılır
TARIMSAL YAYIM VE DANIŞMANLIK DESTEĞİ (TL)	38.000

AÇIKLAMALAR

Bu bültende, tarım sektörüne yönelik destekleme uygulamalarının detaylarına yer verilmiş ve üreticilerimizin uygulanmakta olan desteklerden haberdar edilmesi ve genel koşulları hakkında özet olarak bilgilendirilmesi amaçlanmıştır.

Üreticilerimiz, desteklemeler için Bakanlık İl/İlçe Müdürlüklerine, IPARD kapsamındaki AB Kırsal Kalkınma destekleri için Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu İl Koordinatörlüklerine başvurabilirler.

Desteklemeler hakkında, Bakanlık İl/İlçe Müdürlüklerinden, Bakanlığımız web sayfasından (www.tarim.gov.tr) ve Strateji Geliştirme Başkanlığı bünyesinde bulunan Tarımsal Yatırımcı Danışma Ofisinden (www.taryat.gov.tr) detaylı bilgi edinebilirler.